

ME
WE
WHOLE

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yaşadığım Yeri Keşfetme Etkinliği

Ben, Yaşadığım Yer ve Dünya

Ana Fikirler:

- Yaşamın sürdürülebilirliği yerel deneyimlerden oluşur.
- Yaşadığımız yerde doğanın tüm canlılara sunduğu fırsatları ve limitleri keşfetmek sürdürülebilirliğin kodlarını keşfetmek demektir.
- Yaşadığımız yerde sürdürülebilirliği sağlayabilecek şifreleri çözmek, sürdürülebilir gelecek için çok önemli aşamalar kaydetmek demektir.
- Yaşadığımız yerde bize sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı ile ilham verecek milyonlarca iyi fikir bulabiliriz. Çünkü bir yerdeki doğa yaşamın sürdürülebilir olması için uygun koşulları üretir ve bunları keşfetmek bizim için sürdürülebilir yaşamla ilgili yanıtları keşfetmek demektir.

Kazanımlar:

- Yaşadığımız yerin doğal, kültürel ve sosyal bileşenlerini tanımlayabilme
- Kaynak kullanımı, insan faaliyetleri ve doğal sistemler açısından çevrenin bileşenleri arasındaki bağlantıları keşfetmek
- Tarih, iklim, kültür, toplum ve doğal kaynaklar açısından yaşadığımız yerle ilgili farkındalığı artırmak
- Doğayla olan bağlantımızın farkına varmak
- Yaşadığımız yerde doğanın tüm canlılara sunduğu fırsatları ve limitleri keşfetmek

Materyaller: A3 boyutunda kağıtlar, kalemler, büyüteç, mezura, ip, yapıştırıcı

Süre: 2 saat

İçerik:

1. ODTÜ Yerleşkesinin Kısa Tarihi

ODTÜ 15 Kasım 1956 yılında Ortadoğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü adıyla Kızılay'da küçük bir binada eğitime başlamıştır. 1963 yılında ise bugünkü yerleşkesine taşınmıştır. O yıllarda yerleşkenin bulunduğu alan tipik Orta Anadolu bozkırını idi. Ankara'da hava kirliliği ile mücadele etmek için başlayan ormanlaştırma seferberliği ile ODTÜ'de ilk ağaçlandırma 15 Kasım 1960 tarihinde başlamıştır.

Ormanlaştırma projesi ile 1961-1992 yılları arasında toplam 31.200.000 ağaç yetiştirildi. ODTÜ 30 milyonu aşkın ağacıyla, yüzlerce bitki ve hayvan çeşidiyle doğal bir çevreye dönüştü. Mimarlık, peyzaj ve kent planlarının bir arada ele alındığı ODTÜ merkez kampus planı aynı zamanda Türkiye'nin en kapsamlı planlama projesi olarak örnek oluşturdu.

ODTÜ'de ilk kurulan fakülte Mimarlık fakültesidir. 1963-64 yılları arasında derslere başlamıştır. Ardından fen-edebiyat fakültesi, rektörlük, kafeterya ve iki yurt binası yapılmıştır. Binaların genel görünümü olan gri brüt beton ile boz-kırmızı renkli ODTÜ toprağı arasındaki geçişi sağlamak amacıyla farklı mevsimlerde farklı renkleri taşıyacak yapraklılarla, yaz kış yeşil kalacak iğne yapraklı ağaç türlerinin binaların arasına dikilmesine karar verilmiştir.

ODTÜ arazisi 1961 yılında tesis edilmeye başlanmadan önce bir buğday tarlasıydı. Yani tek türden monokültürel bir tarım alanıydı. Bugün ODTÜ'de var olan bitki türlerinin orijinini o zamana bağlayabiliriz. ODTÜ arazisi genel olarak fazla engebeli bir yapıya sahip değildir. Denizden yüksekliği 870 m ile 1265 m civarında değişmektedir. Kampüs çevresi çeşitli tepelerden oluşmaktadır. Bunlar, Ahlatlıbel tepesi, höyüktepe, oyuklu tepe, taşlık tepe, ada tepe vd. ODTÜ arazisinin dereleri ise yaz kışın sürekli sulu olmayan derelerdir. Ahlatlıbel sırtının güneye bakan tarafında iki büyük vadi tabanında biri doğu ve biri batı olmak üzere iki dere vardır. Eymir gölü çevresinde imrahor deresi bulunmaktadır.

ODTÜ kampüsü içerisinde bulunan Yalıncağ bölgesi ise arazi kamulaştırılmadan önce küçük bir yerleşim yeri idi. Yalıncağ aynı zamanda Bizans, Roma, Osmanlı döneminde yerleşim görmüş arkeolojik bir alandır. Arkeolojik kazılarda çıkarılan eserler ODTÜ müzesinde sergilenmektedir (ODTÜ Doğa Rezervi- 1996). 4500 hektarlık ODTÜ arazisinin, 3043 hektarlık bölümü orman arazisidir. Aynı zamanda 43 lisans programı, 107 yüksek lisans ve 96 doktora programı ve 28.000'den fazla öğrencisi ile ODTÜ doğal bir ekosistemin yanı sıra bir eğitim-öğretim merkezidir.

2. Yaşadığımız Yeri Keşfetme ve Haritalandırma

- Bu etkinlik kapsamında ODTÜ yerleşkesi içerisinde daha önceden belirlenen bir rotada yürüyüşe çıkacağız. Yürüyüş sırasında çevremizde gördüğümüz doğal ve doğal olmayan yapıları inceleyeceğiz. Gezdiğimiz yerin tarihi, kültürel, doğal yapısı hakkında bilgi sahibi olacağız. Geçmişten günümüze gezdiğimiz yerlerin nasıl değiştiğini, bu değişimin hangi yönde olduğunu tartışıp ve geçmişteki halini günümüzle karşılaştırıp geleceğe dair tahminlerde bulunacağız.
- Bu gezi esnasında sizler not alabilir, fotoğraf çekebilir ve keşfettiğiniz yerlere dair, orayı sembolize eden bir yaprak, kozalak, taş vb. toplayabilirsiniz.
- Gezi sırasında ağaçların karbon tutma kapasitesini de hesaplayacağız. Ağaçlar karbondioksiti absorbe ederek karbon döngüsünde önemli bir rol oynarlar ve iklim değişikliği ile mücadele de önemli fırsatlar sunarlar.

Ağaçlarda Karbon Tutma Kapasitesinin Hesaplanması:

1. Seçtiğiniz bir ağacın gövdesinin göğüs hizasından çevresini hesaplayınız (cm).....
2. Ağacınızın gövdesinin çapını (R) hesaplayınız (cm).....
Çevre= $\pi \times R$ ($\pi= 3.14$)
3. Genel olarak ağaçların çapına göre ortalama karbon tutma kapasitesini gösteren aşağıdaki tabloyu kullanarak ağacınızın karbon tutma kapasitesini bulunuz (Kaynak: Project Learning Tree, 2015)

Tablo 1. Ağaçların çapına göre karbon kapasitesi

Çap (cm)	Karbon Kapasitesi (kg)
0-15 cm	22 kg
16-30 cm	250 kg
31-45 cm	604 kg
46-60 cm	1.169 kg
61-76 cm	2.664 kg
77 cm ve üstü	15.034 kg

Ağacınızın Karbon Tutma Kapasitesi (kg).....

- Birden fazla ağaç için aynı işlemi yaparak karşılaştırabilirsiniz.
- Bu veri ODTÜ’de doğal yaşamın sürdürülebilirliği konusunda sizlere nasıl bir bilgi sunmaktadır?

3. Çıktılar

3.1 Harita: Gezi sonrasında sizden A3 boyutundaki kağıtlarınıza kendi bakış açınızla gördüğünüz, keşfettiğiniz alanın haritasını oluşturmanız istenecektir. Bu haritada gezdiğiniz alanla ilgili çizimler, fotoğraflar, yorumlar, keşifler, topladığımız materyaller; kısaca bölgede keşfettiklerinize dair her şey bulunabilir. Sonuç olarak interaktif, yaşayan bir harita ortaya çıkarabilirsiniz. Öyle bir harita ki, bu bölgede sürdürülebilir kaynak kullanımı ve canlı yaşamı ile ilgili fırsat ve limitleri ortaya çıkarsın ve bize sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı ile ilgili ilham versin.

3.2 Tablo: Haritanın arkasına alandaki kaynaklar ve limitler ile ilgili bir tablo yapabilir misiniz? Aşağıdaki tabloda kaynaklara örnekler bulabilirsiniz. Limitler sizce neler olabilir?

Tablo 2. Gezdiğiniz alanın sürdürülebilirliği ile ilgili kaynaklar ve limitler

Kaynaklar/Faydalar	Limitler
Orman	
Dere	
Ağaçların karbon tutma kapasitesi	
Toprak	
Mantarlar, Yosunlar, Likenler	
Hava	
Binalar	
Isıtma ve Havalandırma Sistemleri	
Heykeller	
Arkeolojik Kalıntılar	
Atık Toplama Alanları	
Bisiklet Parkları, otoparklar	

3.3 Bu keşif gezisi sırasında size ODTÜ’de sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı ile ilgili “iyi bir fikir” diyebileceğimiz, ilham verici herhangi bir durumla karşılaştınız mı? Evet ise bizimle paylaşabilir misiniz?

3.4 Bu etkinliğin teması ve içeriği ile ilgili düşüncelerinizi haritanızın arkasına bir iki cümleyle yazınız lütfen.

Gezi sırasında aşağıdaki soruları düşünelim:

- Neredeyim?
- Etrafımda kimler ve neler var?
- Bu alan zaman içerisinde nasıl değişmiş?
- Bu alanı özel yapan nedir?
- Bu alanın benim için anlamı nedir? (sosyal, kültürel, politik, çevresel gibi)
- Bu alanın canlılara sunduğu fırsatlar ve limitler nelerdir?
- Bu alanı bugünkü gibi kullanmaya devam edersek 20 yıl sonraki durumu nasıl olur? Fırsatlar ve limitler değişir mi? Bu alanın sürdürülebilir kullanımı için alanın tarihi, kullanımları, bugünkü durumunun bize verdiği şifreler nelerdir?
- Ulaştığımız şifreler kullanımlarımızda değişiklikler yapmamızı gerektiriyor mu? Bir-iki örnek verebilir misiniz?

4. Sonrasında Yapabileceğiniz bir Çalışma (Connecting to home):

- Keşfettiğimiz bu alandan öğrendiklerimizi kendi yaşadığımız yerle ilişkilendirerek sizin yaşadığınız yerin yakın çevresinde bir harita çalışması yapabilirsiniz.
- Yaşadığımız yerin size sunduğu fırsatlar ve limitlerini keşfedebilir ve bu keşif doğrultusunda yaşadığımız yerin sürdürülebilir kaynak kullanımı projesini üretebilirsiniz.

